

do_co_mo_mo_

Fișă minimală documentare 2003

Girată de organizația membră națională/regională: OAR

0.1 Fotografia clădirii/ grupului de clădiri/ sitului urban/ peisajului/ grădinii
descrise:

sursa:

data:

1. Identitatea clădirii/ grupului de clădiri/ sitului urban/ peisajului/ grădinii:

1.1 numele actual:

Sala Fantasio a Teatrului de Stat din Constanța

1.2 variantă sau nume trecut

Teatrul de Revistă Fantasio(1969), Secția de estradă
a Teatrul de Dramă și Comedie din Constanța
(1956), „Teatrul Ligii Culturale” (1942), Sala
„Tranulis”

1.3 numărul și numele străzii:

Bd. Ferdinand 11

1.4 oraș:

Constanța

1.5 regiunea/statul:

Dobrogea

1.6 cod poștal:

900726

do_co_mo_mo_

1.7 țara:	Romania
1.8 cod topografic național	44°11' (N); 28°39' (E)
1.9 clasificare/tipologie	REC
1.10 statut de protecție & data	
2 Istoria clădirii	
2.1 rezumatul inițial/scop	Terenul pe care a fost construită clădirea a fost donat de primăria orașului, încă din 1915, „Ligii Culturale Pentru Unitatea Românilor De Pretutindeni”, pentru construirea unui sediu și a unei săli de teatru.
2.2 date: contractare / recepția lucrării	Construirea sălii a început în 1927, aceasta fiind menită să devină sediu al „primului teatru românesc din Dobrogea”. Construcția a fost ridicată de Demostene Tranulis, personalitate a vieții culturale locale și proprietar și director al unei săli de cinematograf foarte cunoscută în oraș. Noua sală, care purta numele „Tranulis” era gata, conform înțelegerilor, la sfârșitul verii lui 1927. Conform documentelor din Fondul <u>Primăria Constanța</u> deținute de Serviciul Județean Constanța al Arhivelor Statului, sala Tranulis a funcționat ca cinematograf și, ocazional, ca sală de teatru.
2.3 arhitecți proiectanți și alții arhitect	neidentificați
2.4 alții asociați cu clădirea	neidentificați
2.5 modificări importante cu datele aferente c. 1950; c. 1970	La sfârșitul anului 1956, sala, cunoscută încă din anii '40 ca sala "Fantasio" a devenit sediul Secției de Estradă a Teatrului de Dramă și Comedie din Constanța. În vederea acestei extinderi a activității Teatrului de Dramă, încă din 1954 sălii "Fantasio" i-au fost adăugate foaierul și spațiile de debușare, precum și partea care adăpostește mecanismele scenei, cabinele actorilor și latura scurtă a clădirii. Deoarece nu dispunem de imagini anterioare acestei transformări putem doar să presupunem că tot acum vechea sală "Tranulis" a fost supraînălțată și a căpătat volumetria actuală. În 1969 Secția de Estradă a Teatrului din Constanța a devenit instituție de sine stătătoare, sub denumirea de Teatrul de Revistă Fantasio, cu acest prilej fiind făcute o serie de transformări ale interiorului sălii, pentru îmbunătățirea acusticii acesteia.
2.6 funcție actuală	sală de teatru
2.7 stare actuală	bună

3 Descriere

3.1 descrierea generală

Este o clădire de colț, cu plan în L, cu latura principală spre Bd. Ferdinand/str. Mihai Viteazul și latura scurtă spre Parcul Primăriei. Acces principal dinspre Bd. Ferdinand, acces secundar prin latura scurtă a clădirii. Fațada principală combină elemente ale stilului realismului socialist cu

do_co_mo_mo_

rapeluri discrete la memoria arheologică a locului. Astfel, zona foaierei este tratată în stilul, atât de îndrăgit în anii '50 ai secolului XX, al porticului cu arcade în plin cintru, cu conturul subliniat de profile și cheia marcată de consolă cu acant. Între arcade sunt pilaștri cu capiteli cu frunze de acant și volute; de o parte și alta a porticului fațada are parament de registre orizontale în tencuială și două vitrine pentru afișe cu ancadramente în tencuială și frontoane triunghiulare. Foaierul este supraînălțat de o terasă cu parapet cu baluștri, care suplinește spațiul, modest ca dimensiuni, al spațiilor de primire; trei deschideri dreptunghiulare, încadrate de pilaștri aplatizați permit accesul dinspre sală spre terasă. Frontonul triunghiular format de acoperișul în două ape are conturul subliniat de profilaturi și este întrerupt de binecunoscutul simbol al teatrului – cele două măști adosate, subliniat de o cornișă semicirculară. Fațadele laterale au parament de registre orizontale în tencuială și deschideri cu ancadramente cu profile simple și sunt înviorate de o friză de panouri traforate, cu rozete. Partea supraînălțată a sălii are fațadele laterale ritmate de pilaștri aplatizați, gemați.

Sala de spectacole, cu o capacitate de 260 de locuri, este o sală de tip italian, în amfiteatru continuu, cu circulații laterale, un rând de loji de fund și balcon. Cabinele tehnice sunt amplasate în zona balconului, iar luminile, deasupra scenei și pe lateralele sălii. Scena are buzunare laterale. Un amplu spațiu tehnic se întinde sub scenă și sub jumătatea anterioară a sălii. Pereții sunt acoperiți de panouri de panel și material fonoabsorbante, iar plafonul tencuit are conturul subliniat de profile. Sala este înconjurată, pe trei părți, de foaier și spațiile de deșeu. Foaierul și spațiul de deșeu spre strada Mihai Viteazul au o decorație arhitecturală mai bogată. Două rânduri de arcade pe pilaștri împart foaierul în trei zone longitudinale. Spațiile spre stradă, respectiv spre sală au plafoanele decorate cu profilaturi laterale rectangulare, dublate de denticuli, arcadele au cheile marcate de console în S și contururile subliniate de profile, aceleași profile subliniind și muchiile pilaștrilor. Zona mediană are o decorație mai elaborată: laturile înguste ale acesteia au trecerile spre spațiile de deșeu subliniate de arcaturi și încadrate de panouri cu oglinzi. Pilaștrii de pe laturile lungi au capiteli profilate pe care se descarcă profilaturile care subliniază conturul arcadelor, iar fusurile sunt decorate cu oglinzi. Între arcade se află medalioane cu rozete. Grinzi transversale împart plafonul în panouri care au, pe contur, profilaturi rectangulare dublate de denticuli; colțurile panourilor sunt marcate de bumbi; medalioane cu împletituri alternează cu corpuri de iluminat cu motive vegetale stilizate. Spațiile de deșeu, cu compartimente denivelate care sugerează structura sălii, au plafoanele conturate de profile și deschiderile laterale marcate de console cu volute.

3.2 construcție

3.3 context

Sala "Fantasio" a Teatrului de Stat din Constanța este așezată pe bulevardul Ferdinand, una din axele importante ale centrului istoric al orașului. Este amplasată, de asemenea, în imediata apropiere a „Parcului Primăriei”, care conține unele din cele mai cunoscute monumente arheologice din oraș. Prin așezarea pe bulevardul Ferdinand sala Fantasio este integrată în limitele Sitului arheologic "Orașul antic Tomis" (cod CT-I-s-A-02553); clădirea teatrului este, de asemenea, unul din punctele de reper pentru traseul sitului arheologic "Zidul de incintă al cetății Tomis" (cod CT-I-m-A-02553.08). Ambele situri arheologice menționate sunt protejate la nivel național (încadrate în grupa valorică A). Din punct de vedere al patrimoniului arhitectural, Sala "Fantasio" a Teatrului de Stat din Constanța este parte componentă a sitului de arhitectură "Situl urban Zona Peninsulară Constanța" (cod CT-II-s-B-02832) și se află în zona de protecție a monumentului de arhitectură situat pe Bd. Ferdinand nr. 16 (cod CT-II-m-B-02812) ambele protejate la nivel național.

4 Evaluare

4.1 tehnică

4.2 socială

do_co_mo_mo_

Construcția analizată-este reprezentativă pentru programul/politica urbanistică și arhitecturală, specifice pentru anii'50 ai secolului XX, de înființare de teatre în orașele mari ale țării și în centrele muncitorești.

4.3 culturală & estetică

plastica arhitecturală a fațadelor și a interioarelor spațiilor de primire ca și dotarea – respectiv corpurile de iluminat sunt caracteristice pentru stilul realismului socialist

4.4 istorică

Clădirea este o dovadă materială a activității de emancipare culturală desfășurată de „Liga Culturală Pentru Unitatea Românilor De Pretutindeni”, organizație culturală care propovăduia unirea românilor la nivel cultural, anterior creerii statului național. Evoluția clădirii în perioada postbelică este tipică pentru implementarea dirijată a stilului realismului socialist, devenit obligatoriu, în special pentru clădirile publice construite/reamenajate, în anii'50 ai secolului XX, fiind și una din puținele clădiri cunoscute ca fiind remodelate în această perioadă

4.5 evaluare generală

Clădirea este un exemplar în stare originală bine păstrată, reprezentativ pentru stilul realismului socialist devenit obligatoriu pentru clădirile publice în anii de început ai dictaturii comuniste în România.

5 Documentare

5.1 principalele referințe

Cărți

1. Badea, Jean, *Fantasio 40. Monografie*, Constanța, Editura LEDA, 1998.
2. Locotenent M. D. Ionescu, *Cercetări asupra orașului Constanța, geografie și istorie*.București, 1897
3. *Constanța* [album], text de Radu Tudoran, fotografii de S. Medrea, București, Editura Meridiane, 1970.
4. Șerbănescu, Mihail, *Constanța, priveliști dobrogene*, Constanța, Editura Romart Design, 2009.
5. Petrila Tiberiu, Popescu Demetru, Porumbescu Marin. *Constanța și împrejurimile ei*, 1960, București, Ed. Științifică.
6. *Constanța litoral*, București, Ed. Științifică, 1962
7. Elena Borodi și colab. *Constanța – Monografie*. București, Ed.Sport-turism, 1980
8. *Constanța și Tekirghiolul. Ghid Ilustrat*. Constanța, Inst. Grafic "Albania", 1924
9. Aurelia Lăpușan, Ștefan Lăpușan. *Constanța. Memoria orașului*. Vol. I 1878-1940. Constanța, Ed. Muntenia, 1997
10. Mihai Măldărescu – *Din istoricul orașului Constanța*, 1935
11. P. Vulcan, *Istoricul orașului Constanța* , Constanța, Institutul de Arte Grafice al ziarului Dobrogea jună, 1929
12. *Tomi-Constanța. Monografie alcătuită de col. Ionescu M. Dobrogianu*, Constanța, 1931, Tipografia Lucrătorilor Asociați

Reviste

13. M. Locar, Pe drumul unei noi arhitecturi în RPR, în *Arhitectură și urbanism* nr. 1-2/1952.
14. Arh. Bădescu, Forma națională în arhitectura socialistă, în *Arhitectură și urbanism* , 1951.

Serviciul Județean Constanța al Arhivelor Statului, Fond Primăria Constanța , 1/1927, 29/1945, 24/1947, 19/1948, 3/1938, 23/1945, 32/1945 , 24/1947 , 29/ 1945 , 19/1948, 28/1924 , 2/1928, 56/1928 , 3/1942, 1/1940,

do_co_mo_mo_

5.2 material vizual atașat

planul cadastral

5.3 raportor/data

Adriana Stroe 2012

6 Examinarea raportului de către ISC/R

Numele membrului ISC examinator:

data examinării:

aprobarea:

grup de lucru nr. ref.:

NAI nr. ref. :

comentarii:

*Fișă elaborată în cadrul proiectului Fundației Culturale Inform,
finanțat de Administrația Fondului Cultural Național*

do_co_mo_mo_

Revizuirea 2003 membrii ISC/R
numai pentru birou

grupul de lucru internațional pentru
documentarea și conservarea
clădirilor, siturilor și vecinătăților
imobilelor moderne